

Magyar Vas- és Acélpári Egyesülés keretén belül folytatta tovább munkáját, a kohászati szabványosítási központ vezetőjeként. Később, a nemzeti szabványosítás átalakítása kapcsán, a megalakult Magyar Szabványügyi Testület Szabványügyi Tanácsában – az MVAE delegáltjaként – képviselte a vas- és acélpári vállalatokat és koordinálta a szabványosítást, illetve az európai kohászati szabványok bevezetését 2002-ig, nyugdíjba vonulásáig. Az MVAE-ben töltött időszak alatt lett tagja az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek is.

Loy Árpád kohászatechnikus 1937. július 23-án született Petrosényben (Románia). A középiskolát 1952–56 között a Dunaujvárosi Kerpely Antal Kohóipari Technikumban végezte metallurgus szakon.

A Kohó- és Gépipari Minisztérium a Dunai Vasműbe irányította, ahol az érc-előkészítő és darabosító üzemből 1956. június 15-én kezdett dolgozni, és itt tevékenykedett különböző beosztásokban (művezető, főművezető, üzemvezető) nyugdíjazásáig, 2001. április 1-jéig.

Az üzem technikai és technológiai fejlesztésének, a kísérleteknek alkotó tagja. Néhány fontosabb téma: a betétanyagok

automatikus mérése és adagolása, a konverteriszap feldolgozási technológiája, a multiciklon élettartamának növelése egy évről ötre, japán tüzelőberendezés honosítása, ami az energiafelhasználás 50%-os csökkenését eredményezte, a darabosítvány bázicitásának növelése. Munkája során mindig szem előtt tartotta a környezetvédelmet és az energiafelhasználás csökkentését.

Szakmai fejlődését a konferenciákon és külföldi tanulmányutakon való részvétel szolgáltatta.

Munkáját több kitüntetéssel ismerték el: Kiváló Munkáért, Munka Érdemrend bronz fokozata, Kiváló Újító, Kiváló Dolgozó, DUNAFERR-díj.

Schön Péter okl. kohómérnök 1937. február 19-én született Diósgyőrben. 1955-ben érettségizett a Gábor Áron Kohó- és Öntőipari Technikumban, majd 1960-ban a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen technológus kohómérnöki oklevelet szerzett. A diploma megszerzése után a Diósgyőri Lenin Kohászati Művek durvahengerművében kezdett dolgozni technológusként. 1968-ban az NME-n hengerlő-kovácsoló szakmérnöki képesítést szerzett.

1970-ben az LKM-ben induló nemes-

acél-hengermű nagyberuházás szervezeti kialakításakor az új gyárrészleg állományaiba került hengerüregező mérnöki beosztásba. Részt vett az épülő két hengersor hengerléstechnológiájának, üregezésének kidolgozásában, majd a hideg- és melegüzemi próbázások lebonyolításában. 1975–1985 között a finomsor üzemvezetői tisztjét töltötte be. Irányításával 1979-ben érte el a hengersor a beruházási programban meghatározott 183 000 tonnás évi teljesítményt. 1985-től 1997-ig, nyugdíjazásáig a nemesacél-hengermű gyárrészlegnél főtechnológus, technológiai és fejlesztési főmérnök beosztásokban dolgozott.

Munkája elismeréseként két ízben kapott Kiváló Dolgozó kitüntetést. 1996-ban a DAM Kft. igazgatósága a társaság érdekében végzett kiemelkedő tevékenységéért Fazola Henrik-oklevél I. fokozat kitüntetésben részesítette.

Az OMBKE-nek 1956-tól tagja. 1972-től négy cikluson keresztül tagja volt a vaskohászati szakosztály vezetőségének. A diósgyőri helyi csoportban 1970-től szervezőtitkárként tevékenykedett. 2006-ban 50 éves tagságáért Soltz Vilmos emlékérmeket kapott.

Jubiláló tagtársainknak szeretettel gratulálunk, további jó egészséget és még sok békés évet kívánunk!

Konferencia a harangtörténeletről

Az Országos Műszaki Múzeum Öntödei Múzeuma a Kulturális Örökségvédelmi Hivatallal karöltve 2007. június 7-9. között rendezte meg nemzetközi részvétellel a 6. harangtörténelmi anketót a Budai Várban, a KÖH Örökség galériájában. Az anketó megnyitáskor az OMM főigazgatója, *Kóczyánné dr. Szentpéteri Erzsébet* és a KÖH részéről *dr. Deme Péter* főosztályvezető köszöntötte a résztvevőket.

Az anketó a Középkori harangöntések ásatási nyomai című poszterkiállítás megnyitásával kezdődött. A kiállítás bemutatóskor *dr. Feld István*, az ELTE Középkori Régészeti Tanszékének docense rámutatott arra, hogy a harangok vizsgálata mellett a készítés mikéntjének kutatása, az egykori

műhelyek és öntőgödrök feltárása teszi teljessé a harangokkal kapcsolatos ismereteinket. A posztereken a honfoglalás előtti zalavári, 12-13. századi pusztamonostori, a 650 éve öntött híres visegrádi nagyharang, a 16. századi budai és sárospataki, valamint a 17. századi diósgyőri öntőműhelyek maradványainak feltárásakor felszínre került leleteket mutatták be régészeink.

Ebédszünet után kezdődött el a 6. harangtörténelmi anketó, melynek előadói és hallgatósága között a hazaiakon kívül osztrák, német, szlovák és erdélyi szakembereket is üdvözölhettünk.

Dr. Kormos Gyula a harangok díszítő-elemeit mutatta be az ősi ázsiai harangoktól napjainkig. *Dr. Patay Pál* a kárpátaljai,

1. kép. A szügyi evangélikus templom 1869. évi szlovák feliratú harangja

■ **2. kép.** Dr. Patay Pál előadást tart a kisgyeői harangöntőkről

kisgyeői László és Egry család harangöntő munkájáról emlékezett meg. E kevésbé ismert műhelyről a szerző számos érdekes adatot sorolt fel. *Dr. Aczél Esztera* Magyar Nemzeti Múzeumhoz került családi hagyaték feldolgozásáról számolt be. A Németországból betelepült Lów család két tagja, Móric és Lajos a 19. század folyamán Budán nyitott öntőműhelyt, amelyben harangöntés is folyt. *Dr. J. Gembicky* a szlovákiai történelmi harangok védelméről adott hírt, ráirányítva a figyelmet a sokszor háttérbe szoruló művészeti emlékekre. *Dr. Benkő Elek* az erdélyi középkori bronz keresztelődmedencék felmérése során összegzett tapasztalatairól számolt be, összehasonlítva ezek öntéstechnológiáját a harangokéval.

Másnap is folytatódtek az előadások. *Szántai Lajos* arról a kezdeményezésről számolt be, hogy a templomok kapuja közelében emléktábla helyeztessék el, amelyen a harangok öntőinek is emléket állítanak. *Dr. Bencze Géza* a Váci úton egykor működő Walser-féle Tűzoltószergyár és Harangöntőde történetét foglalta össze az 1800-as évek közepétől az 1930 utáni

megszűnésig. Az Ausztriában fellelhető, magyar mesterektől származó harangokról *Jörg Wernisch* szólt, aki az osztrák harangkataszter összeállítója. *B. Horváth Csilla* az utolsó pécsi harangöntő, *Rudle Ignác* munkásságáról adott összefoglaló képet, emléket állítva Pécs egyik legjelentősebb vállalkozásának.

A következő szekció a műszaki megoldásokat fogta össze. *Dr. Wolfram Kuhlmann* a harangtoronyok kilengésével kapcsolatos mérési megoldásokat, illetve eredményeket ismertette, és felhívta a figyelmet a kilengések révén keletkező mechanikai igénybevételekre. *Dr. Dulácska Endre* a budavári Mátyás-templom toronyrestaurálása alkalmából az ott lévő harangok által okozott dinamikai igénybevételekről és a harang lengése révén okozott súlyponteltolódások hatásáról tájékoztatta a hallgatóságot. *Dr. Márton László* a székelgyházi haranglábak méretezésére egyszerű számítási módszert dolgozott ki a harang tömege, az ütő szelvényének mérete és a harang rezgésszáma, illetve hangmágnassága közötti összefüggések alapján.

Az ankét befejező szekciójában az esztergomi Öregtemplom 1814-ből való harangját mutatta be *H. Barátosy Judit*. *Militsits Máté* a zempléni harangkutatásokról adott összefoglalást, *Bajkó Ferenc* a kalocsai és kecskeméti harangok történetéről, *Hegedűs Attila* a budapesti városvédők harangokkal kapcsolatos értékmentő munkájáról szólt, *Sánta Ibolya* pedig az Erdélyi Gyülekezet életében szerepet játszó harangról tartott előadást. Az előadásokat a KÖH részéről *Turok Margit* előadása zárta, aki nemzeti harangkincsünk, az 1711 előtti védett harangok örökös védelem alá helyezéséről számolt be, amely az OMM Öntődei Múzeumával, az egyházakkal és az ezeket a harangokat őrző intézményekkel való kiváló együttműködés révén valósulhatott meg.

Zárszót *Lengyelne Kiss Katalin*, a szervezést végző Öntődei Múzeum igazgatója mondott. Kiemelte, hogy új területtel bővült a harangtörténeti kutatás. Különösen az építészek, a műemléktornyok felújításával foglalkozók kaphattak hasznos műszaki információkat. Örömmel állapította meg, hogy az előadók fele első ízben szerepelt a konferencián, és örvendetesen megnőtt a fiatal kutatók száma. Így van remény arra, hogy dr. Patay Pál öröksége értő kezekbe kerül, és kutatásait tovább folytatják. Végül megköszönte az előadók, a szervezést végző munkatársak és intézmények munkáját, valamint az összefoglaló kötet és a kiállítás támogatóinak segítségét.

Az ankét sikerét növelte a baptista egyház fiataljainak kézi harangocskákkal játszott koncertje (karvezető: *Sz. Márkus Elvira*) az Öntődei Múzeumban, továbbá *Pál Diána* és *Trajtler Gábor* orgonakoncertje a Mátyás-templomban. Nagy érdeklődésre tartott számot a tanulmányút Nógrádba, amelyen Tereske középkori templomát, a szügyi evangélikus templom földbeásott harangját, a patvarci harangláb 18. századi harangjait, majd Szécsényi templomát, kolostorát és a Kubinyi Ferenc Múzeum kiállításait, végül a nógrádszékeli 1894-ben épült neogót templomot és Hollóköt tekintették meg a résztvevők. Nógrádszék temploma tekinthető a hazai harangkutatás bölcsőjének, mivel Patay Pál itt kezdte meg harangfelmérő kutatási munkáját.

Összefoglalva megállapítható, hogy a harangok öntéséről és történetéről rendezett ankét nagyon érdekes és sikeres volt, több új kutatási és műszaki eredményt tudott felmutatni, és a résztvevők számos szép élménnyel gazdagabban térhettek haza a rendezvényről.

✍ Klug Ottó

■ **3. kép.** Az ankét hallgatósága a KÖH bemutatótermében

■ **4. kép.** Csoportkép a nógrádi kirándulásról